

'We gaan niet zeuren'

'Hartverwarmend, zo enthousiast als de mensen soms over hun vak kunnen uitweiden. Iedere dierplaagbestrijder wil zijn beroep gewoon goed uitoefenen, maar de bedragen waarvoor dat gebeurt, zijn echt ongelooflijk.' Aan het woord is de heer W.G.A. Ruiter, adjunct-inspecteur bij VROM-Inspectie Noord-West en tevens landelijk projectleider van het onlangs gestarte onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij de bestrijding van plaagdieren.

GEZAMENLIJK ONDERZOEK VROM/VWA/LID

De voorloper van het huidige onderzoek dateert van eind 2002, begin 2003. Het Ministerie van VROM initieerde toen het project 'Bestrijdingswet dierplaagbestrijding' en onderzocht de bevoegdheid van personen die beroeps- of bedrijfsmatig gebruikmaakten van bestrijdingsmiddelen. De evaluatie trok de belangstelling van enkele productschappen. Vanuit hun streven naar integrale ketenbewaking paste een aanscherping van de eisen op het gebied van het gebruik van (giftige) bestrijdingsmiddelen goed op hun eigen wensen. Ook de Voedsel- en Warenautoriteit (VWA) reageerde, net als de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID). Al met al reden voor VROM om te besluiten het onderzoeksproject uit te breiden en in 2004 te herhalen. Dit is op 24 augustus 2004 bekendgemaakt. Initiator en stimulerende kracht achter het project is de heer Ruiter. De redactie van DIERPLAGEN Informatie interviewde hem en noteerde enkele opvallende uitspraken.

WAAR LET DE INSPECTIE OP ?

'Als de inspectie onaangekondigd een bedrijf binnenvalt, dan wordt in grote lijnen gekeken naar 3 aspecten:

1. Is degene die de dierplaagbestrijding uitvoert ook bevoegd?
2. Hoe voert men de bestrijding uit? Wordt het gebruiksvoorschrift gevolgd? Hoe gaat men met restanten om?
3. Welke bestrijdingsmiddelen worden gebruikt en voor welk doel?'

Ruiter toont zich met name kritisch op de uitvoering van de bestrijding. 'Soms tref ik een hele vuile ruimte aan, met volop nestelgelegenheid en alternatief voedsel. Strooien met een bestrijdingsmiddel heeft dan geen zin. Sterker nog: je bent dan in overtreding, want je mag bestrijdingsmiddelen pas gebruiken ALS HET ZINVOL is. Als de hygiëne en bouwtechnische situatie zo duidelijk in gebreke blijft, dan moet de opdrachtgever daarop worden aangesproken. Ik controleer dat door direct bij binnenkomst het logboek te bekijken, of (en dit woord gebruik ik liever) het 'dierplaagbeheersingsplan' te bekijken. Daarin kan ik lezen of, en zo ja: welke aanbevelingen de dierplaagbestrijder heeft gedaan.

WAT ALS DE OPDRACHTGEVER WEIGERT OM ZIJN ZAAK NETJES OP ORDE TE MAKEN?

Ruiter erkent dat dit een probleem is. 'Een goede dierplaagbestrijder gaat niet met bestrijdingsmiddelen aan de gang, zolang het overduidelijk is dat dit niet zinvol is.' 'Ja maar', zal de bestrijder daar tegenin brengen: 'dan komt er voor mij toch weer een ander, die het wèl doet'. 'Ja, dat is een dilemma. Als ik constateer dat de dierplaagbestrijder voldoende aanbevelingen heeft gedaan, dan geef ik hem een waarschuwing. Maar als zijn mensen onbevoegd aan het werk zijn, of onzorgvuldig blijken om te

gaan met het bestrijdingsmiddel, dan wordt direct proces-verbaal opgemaakt.

WELKE BEDRIJVEN ZIJN 'AAN DE BEURT'?

'Op dit moment wordt in het kader van het onderzoek extra gecontroleerd. Zowel VROM als de VWA hebben mensen ingezet voor dit onderzoek. In het hele land worden door de VWA met name de horecabedrijven, bakkerijen, slagers en (zorg-)instellingen bezocht. VROM Inspectie bezoekt de grote bedrijven: energiecentrales, slachterijen, bierbrouwerijen en opslagplaatsen.'

OVER LIJMPANKEN: HOE ZIT DAT NOU?

Het gebruik van lijmplanken* is niet geregeld in de Bestrijdingsmiddelenwet, maar in de Welzijns- en Gezondheidswet voor Dieren en de Flora- en faunawet. VROM heeft daardoor geen bevoegdheid om tegen het gebruik van lijmplanken op te treden. De LID wel. 'Als ik ergens lijmplanken aantref, dan gaat een rapport van bevinding naar de LID. Met hen heb ik de afspraak dat zij naar het bedrijf in kwestie gaan en proces-verbaal opmaken. Het gebruik van lijmplanken is ethisch niet verantwoord. Een beschaafd volk wil dit niet.'

WAT IS HET RESULTAAT VAN HET ONDERZOEK TOT NU TOE?

'In maar liefst 28% van de onderzochte gevallen werd eind 2002 / begin 2003 een overtreding geconstateerd. Dat percentage ligt nu nóg hoger! In 1 op de 3 gevallen constateren we problemen. De oorzaak is vooral gelegen in de prijsdruk waarmee dierplaagbestrijders worden geconfronteerd. Voldoende aandacht aan het probleem schenken, kost tijd. Tijd die de opdrachtgever vaak niet betalen wil. Daar komt nog een heel ander aspect bij. Sommige bedrijven zijn zó complex en grootschalig, dat geen enkel dierplaagbeheersingsplan 100% volmaakt is. Toch heb ik er oprecht bewondering voor, als ik zie hoe zorgvuldig zo'n plan soms is opgezet.'

WAT GEBEURT ER ALS DE INSPECTEUR OP BEZOEK KOMT?

'Als ik een bedrijf bezoek, en dat gebeurt altijd onaangekondigd, dan volg ik een vast stappenplan.

1. Ik wil het dierplaagbeheersingsplan (logboek) inzien. Wie werkt hier?
2. Ik wil een kopie zien van de legitimatie van degene die hier werkt.
3. Ik beoordeel de plattegrond: waar worden de middelen uitgezet en hoe?
4. Welke bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, en in welke hoeveelheden? Hoeveel difenacum is er bijvoorbeeld gebruikt t.o.v. het aantal lokdoosjes? Worden verschillende middelen door elkaar gebruikt?
5. Als ik lees 'er is geen opname', terwijl ik verderop lees dat er wel bestrijdingsmiddel wordt gebruikt, dan gaan de alarmbellen rinkelen. Immers, zolang er geen dierplaag is vastgesteld, mag er helemaal geen bestrijdingsmiddel worden gebruikt! Zet in het kader van detectie daarom altijd doosjes uit met een NONtox (haver of graan zonder gif).
6. Is er voldoende aandacht besteed aan preventieve maatregelen?

Als ik onrechtmatigheden ontdek, neem ik direct contact op met de leidinggevende van het dierplaagbestrijdingsbedrijf. Soms komt men direct naar de locatie en vrijwel altijd komen we dan tot overeenstemming. We gaan niet zeuren als er details missen, maar structurele dingen moeten wel zo snel mogelijk worden opgelost. En kunnen bepaalde dingen ècht niet door de beugel, dan volgt onverbiddelijk proces-verbaal. Een niet-toegelaten bestrijdingsmiddel gebruiken, bijvoorbeeld uit Duitsland, is in ons land gewoon een misdrijf. De boetes variëren van € 500 tot € 10.000.'

'Opvallend genoeg blijkt de kwaliteit van de dierplaagbestrijder NIET samen te hangen met de omvang van zijn bedrijf. Een kleine zelfstandige kan zijn zaakjes net zo prima voor elkaar hebben, als een landelijk opererende, grootschalige dierplaagbestrijder. Een goede kwaliteit betekent in de praktijk: een uitstekende rapportage, een zorgvuldige praktische uitvoering en een goed onderbouwd advies.'

WAT GEBEURT ER DAARNA?

'Na elke waarschuwing en proces-verbaal volgt een herinspectie. Nazorg, noemen we dat. Dat vinden we belangrijk. Tijdens het eerste onderzoeksproject bleek al dat dit een 100% gedragsverbetering oplevert.'

IS DE OPDRACHTGEVER ZELF OOK AANSPRAKELIJK?

Ruiter is hierin heel stellig. 'Nee, de professionele bestrijdingstechnicus is de 'baas' om het zo maar eens te zeggen. Als een opdrachtgever te weinig wil betalen voor een correcte bestrijding, dan is hij weliswaar de oorzaak van problemen, maar ik kan hem daar niet voor aanpakken. De economische omstandigheden zijn ook sterk van invloed op het gedrag van de opdrachtgever. De dierplaagbestrijder komt vaak daar, waar de klappen vallen: levensmiddelenbedrijven, supermarkten. Dierplaagbestrijding is typisch een post waarop bezuinigd wordt.'

HOE ZIET HIJ DE TOEKOMST?

'Ik ken de markt sinds de zeventiger jaren. Van een eenvoudige rattenbestrijder is het beroep uitgegroeid tot dat van een volwaardige adviseur, die op het gebied van de hygiëne en bouwtechnische zaken ook aan opdrachtgeverszijde een hoger kennisniveau tegenkomt. Ik kom nu hoogwaardige logboeken tegen op HBO-niveau, maar ook kladblokjes met summere informatie. Logisch, dat in dat laatste geval een opdrachtgever zegt: 'dat kan ik ook'. Het is goed dat er hard aan de weg wordt getimmerd om de kwaliteit van het vakgebied te verbeteren. De professionalisering zet door, en daar draag ik -ook als toezichhouder op de examens en nascholing-graag een steentje aan bij.'

* Noot van de redactie: De heer Ruiter doelt hier op de lijmplanken die worden ingezet ter bestrijding van knaagdieren.

